

Statsgæld. Hvad saadant et stort Stykke Statsgæld kunde beløbe sig: til i Løbet af et Hundrede Aar, ved vi alle, og vi ved ogsaa, hvad den store Statsgæld betyder, som Riget nu maa paadrage sig og har paadraget sig paa Grund af de vanskelige Forhold. Naar man tager Hensyn til, at denne Statsgæld særlig bliver baaret af den Del af Riget, som vi bebor, naar man tager Hensyn til de overordentlig store Udgifter, vi som anført har aarlig til Færøerne til Inspektionen paa Søterritoriet, til Skolevæsenet o. s. v., og naar man tager Hensyn til det lille Bidrag, vi faar deroppe fra, tror jeg, man maa gaa ud fra, at Færingerne befinder sig i en stor Misforstaaelse, hvis de antager, at det var heldigt for dem at faa et Opgør og selv overtage alle Udgifterne. Jeg kan heller ikke rigtig tro, at det, naar det kommer til Stykket, kan være Meningen.

Et andet Spørgsmaal er, om Færingerne ønsker en Lovgivning, hvorved det er muligt for dem at opkræve særlige Skatter deroppe til Brug for deres særlige Fornødenheder, det kan der ikke være noget i Vejen for. Men jeg tror, at vi har den Pligt henede at sige ren Besked overfor disse Ønsker, som saaledes er fremme — og som jeg ikke tror i det lange Løb vil blive til Gavn for Færøerne —, for at de kan henvende deres Opmærksomhed paa Ting, som er opnaaelige, og som er til Gavn for dem. Blandt disse Ting, som er opnaaelige, og som stemmer overens med den Lovgivning, vi i de senere Aar har fremmet, er netop, at Lagtinget bliver et folkevalgt Ting, og at Formanden for Lagtinget vælges af dette. At Regeringen har en Repræsentant i Lagtinget uden Stemmeret, vil findes rimeligt, og det finder ogsaa samtlige Partier deroppe, saa vidt jeg forstaaer, rimeligt. Men at vi skulde fremme en Udvikling, hvorved Lovgivningsmyndigheden paa Færøerne skulde tages fra Rigsdagen og gives til Lagtinget, eller at vi skulde indlade os paa et finansielt Opgør med Færøerne, hører ikke til de rimelige Ting, og Færingerne vilde heller ikke staa sig derved, blandt andet fordi vi henede fra altid har vist os som Færingernes Venner og Brødre. Men netop derfor skyldervi dem ved denne Lejlighed at sige ren Besked, og det haaber jeg, at alle Parter henede er til Sinds at gøre.

Edward Mortensen: Det Lovforslag angaaende Forandring i Lov om Færøernes Lagting af 15. April 1854, som vi

nu har faaet hened fra Landstinget, indeholder i een Retning meget demokratiske Bestemmelser, men samtidig indeholder det i nogle Retninger ret udemokratiske Regler, som i høj Grad staar i Modstrid med hine og i det praktiske Liv stærkt modificerer og modvirker dem. De demokratiske Regler gaar ud paa at udvide Valgretten og Valgbarheden til Lagtinget til Kvinder og Tyende. Naar disse Bestemmelser vedtages, vil Kravet om den lige og almindelige Valgret for alle Færinger over 25 Aar være sket Fyldest. Alle Færinger over 25 Aar, Mænd og Kvinder, uden Hensyn til deres økonomiske Stilling og deres Stand, vil, naar disse Bestemmelser vedtages, have Valgret til Lagtinget, til den hjemlige Repræsentation paa Øerne. Og ikke alene til Lagtingsvalg og til Folketingsvalg vil den lige og almindelige Valgret være gennemført, men for Færøernes Vedkommende ogsaa med Hensyn til Landstingsvalg, Landstingsmanden for Færøerne vælges nemlig af Lagtinget. Alle 25-aarige Mænd og Kvinder vil altsaa nu faa Valgret til Lagtinget, og valgbare til Lagtinget er de samme Personer, altsaa vil Landstingsvalg ogsaa foretages af de samme Personer, kun at det er indirekte. I Modsætning til, hvad Tilfældet er henede, hvor Vælgerne fremtidig skal være 35 Aar, kræves der paa Færøerne kun en Alder af 25 Aar for at være Landstingsvælger. Dette er selvfølgelig et demokratisk Gode, som vi er glade for.

I skarp Kontrast til disse Bestemmelser staar Embedsmændenes Stilling i Lagtinget, som har bestaaet lige siden Lagtingets Oprettelse i 1852. Amtmanden staar stadig som selvskreven, stemmeberettiget Formand, og hans Stemme er oven i Købet i visse Tilfælde afgørende, tilmed i de mest kritiske Tilfælde, nemlig i dem, i hvilke Stemmerne staar lige. Provsten sidder som stemmeberettiget Medlem af Lagtinget. Hvad er Lagtinget? Lagtinget er dels en politisk Faktor, et Supplement til Lovgivningsmagten, og dels et Amsraad. I Lagtingslovens § 11 staar der: „Ligesom Lagtinget har at afgive Betænkning over de Færøerne vedkommende Lovudkast, der af Regeringen forelægges det, saaledes skal Tinget ogsaa være berettiget til at fremlægge Forslag til nye Love.“ Det vil altsaa sige, at der ikke blot af Regeringen kan forelægges Lagtinget Lovforslag, men Lagtinget kan selv tage Initiativet til Lovforslag, det er en politisk Faktor, et Supplement til Lovgivningsmagten